

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

του Pascal Franchet*

Πολλά ειπώθηκαν για τη κρίση στην Ελλάδα τις τελευταίες βδομάδες, από τα πιο αισχρά μέχρι τα πιο συγκεχυμένα. Από όλα αυτά προκύπτει μια επιχειρηματολογία προς εξαγωγή σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες. Τα ΜΜΕ αναπαρήγαγαν πλουσιοπάροχα το επίσημο μήνυμα που αποτελείται από 5 κεφάλαια:

- 1) Η Ελλάδα εξαπάτησε για να κρύψει ένα «δυσβάσταχτο» δημόσιο χρέος.
- 2) Βρίσκεται στο χείλος της πτώχευσης όπως και άλλες χώρες της ευρωζώνης
- 3) Η Ευρωπαϊκή Ένωση συμπάσχει αλλά δεν μπορεί να κάνει τίποτα παρά μόνο να ενθαρρύνει σχέδια λιτότητας και να ζητήσει να μπει η χώρα υπό κηδεμονία
- 4) Η Ελλάδα πρέπει να πάρει αυστηρά μέτρα για να περιορίσει το δημόσιο έλλειμμά της
- 5) Η έξοδος από τη κρίση των αναπτυγμένων χωρών προϋποθέτει αυστηρά σχέδια λιτότητας της ίδιας φύσης.

Αυτό το ιδεολογικό μήνυμα που, στη πραγματικότητα, απευθύνεται σε όλους τους λαούς των χωρών του Βορρά πρέπει να αποκωδικοποιηθεί.

1) Η Ελλάδα εξαπάτησε για να κρύψει ένα «δυσβάσταχτο» δημόσιο χρέος

Ναι, αυτό σίγουρα συνέβη και αποκαλύπτει ένα Κράτος βαθιά μολυσμένο από τη διαφθορά και τις κομπίνες μεταξύ φίλων. Φαίνεται σήμερα αποδειγμένο ότι η αμερικάνικη τράπεζα Goldman Sachs, χάρη σε περίπλοκους συνδυασμούς (συναλλαγματικά swaps) και παράγωγα προϊόντα, επέτρεψε στην ελληνική κυβέρνηση να περιορίσει στα χαρτιά το δημόσιο χρέος της κατά περισσότερο από 2 δισεκατομμύρια ευρώ μέσω ενός αόρατου δανείου. Αυτό είχε επιτρέψει στην Ελλάδα να μπει στην ευρωζώνη. Είναι επίσης αποδειγμένο ότι οι διαδοχικές κυβερνήσεις από το 2001 και πέρα έκλεισαν τα μάτια μπροστά σε αυτή την σμίκρυνση του δημόσιου χρέους.

Όμως, δεν είναι η μόνη που το έκανε και οι χώρες της ευρωζώνης δείχνουν φοβερή υποκρισία σε αυτό το ζήτημα.

Το 1996, η **Ιταλία** προσέφυγε σε swaps με τη τράπεζα J.P. Morgan για να μειώσει τεχνητά το έλλειμμά της. Από τότε, ο Μπερλουσκόνι παραχώρησε έναντι 10 δισεκατομμυρίων ευρώ τα δικαιώματα εισόδου των εθνικών μουσείων σε μια χρηματιστική εταιρία που παίρνει σε αντάλλαγμα 1,5 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως επί δέκα χρόνια. Όσο για τη **Γαλλία**, αυτή εξέδωσε το 2000 ομόλογα και ενέγραψε την αποπληρωμή των τόκων στο τέλος μιας περιόδου 14 ετών. Το 2004, η Goldman Sachs και η Deutsche Bank έφτιαξαν ένα χρηματοοικονομικό πακέτο για τη **Γερμανία** με το όνομα «Aries Vermoengensverwaltungs». Η Γερμανία μπόρεσε έτσι να δανειστεί με επιτόκια κατά πολύ ανώτερα από εκείνα της αγοράς, μόνο και μόνο για να αποφύγει να εμφανίσει το χρέος στους δημόσιους λογαριασμούς.

Το «αβυσσαλέο βάραθρο» της Ελλάδας είναι σχετικό

Η Ελλάδα έχει λοιπόν ένα έλλειμμα 12,7% και όχι 6% όπως είχε δηλώσει ο προηγούμενος πρωθυπουργός καθώς και ένα δημόσιο χρέος 115%, αλλά αν συγκρίνουμε με άλλες χώρες, δεν υπάρχει λόγος για αναθέματα. Το κόστος της εξυπηρέτησης του χρέους ήταν 14% του ΑΕΠ το 1993, και είναι τώρα 6%! Η κατάσταση των ελληνικών δημοσιονομικών δεν είναι βέβαια διόλου ισορροπημένη αλλά είναι λιγότερο κακή σε σύγκριση με άλλες χώρες του Βορρά.

Πίνακας 1: Κατάσταση του δημόσιου χρέους στις κυριότερες χώρες της ευρωζώνης σε % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ)

	2007	2008	2009*	2010**	Αύξηση από το 2007
Αυστρία	59,4%	62,5%	70,4%	75,2%	26,6%
Βέλγιο	84%	89,6%	95,7%	100,9%	20,1%
Φιλανδία	-	33,4%	39,7%	45,7%	36,8%
Γαλλία	63,8%	68%	75,2%	81,5%	27,7%
Γερμανία	65,1%	65,9%	73,4%	78,7%	20,9%
Ελλάδα	94,8%	97,6%	103,4%	115%	21,3%
Ιρλανδία	25%	43,26%	61,2%	79,7%	218,8%
Ιταλία	103,5%	105,8%	113%	115%	12,2%
Ολλανδία	45,6%	58,2%	57%	63,1%	38,4%
Πορτογαλία	63,5%	66,4%	75,4%	81,5%	28,3%
Ισπανία	36,2%	39,5%	50,8%	62,3%	72,1%
Ευρωζώνη	66%	69,3%	77,7%	83,6%	26,0%

*εκτίμηση ** πρόβλεψη.

Πηγή : Eurostat

Σημ : για τη Φιλανδία, το ποσοστό ανάπτυξης υπολογίζεται πάνω στο 2008

Ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ούτε η Eurostat και ακόμα περισσότερο οι εταιρίες αξιολόγησης δεν μπορούν να κάνουν το μάθημα στην Ελλάδα!

Από το 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορούσε να αγνοεί ότι οι στατιστικές που παρουσίαζε η Ελλάδα ήταν ελάχιστα αξιόπιστες. Δεν είχε παρά να κοιτάξει τους λογαριασμούς των κεντρικών διευθύνσεων αυτής της χώρας για να μετρήσει το μόνιμο δημοσιονομικό έλλειμμα του ελληνικού Κράτους, να δει το πολλαπλασιασμό των εξοπλιστικών παραγγελιών, να εκτιμήσει το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων του 204 και να τα συγκρίνει με τα δημοσιονομικά μέσα και τα αποθέματα της ελληνικής Κεντρικής Τράπεζας για να καταλάβει ότι το επίσημο χρέος (που είχε γίνει παρουσιάσιμο για να ενταχθεί στην ευρωζώνη) δεν ήταν εκείνο που είχε ανακοινωθεί. Δεν μπορούσε να το αγνοεί αλλά στη πραγματικότητα δεν ήθελε να το καταγγείλει. Η ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη της ήταν απαραίτητη για πολιτικούς και γεωστρατηγικούς λόγους. Οι καλύτεροι συνήγοροι της Ελλάδας ήταν,

το 2001, η Γαλλία (δεύτερος προμηθευτής σε όπλα της Ελλάδας) και η Γερμανία. Οι τράπεζες αυτών των χωρών κατέχουν σήμερα το 80% του ελληνικού χρέους.

Ούτε από τη μεριά της Eurostat μπορούν να κάνουν το μάθημα!

Σύμφωνα με την εταιρία Bloomberg, η Eurostat είχε πλήρη γνώση αυτής της επιχείρησης. Είναι επίσης στο όνομα των πολύ βολικών λογιστικών κανόνων που το Ινστιτούτο στατιστικής της ΕΕ βγάζει από το ανεξόφλητο υπόλοιπο του δημόσιου χρέους, τα δισεκατομμύρια ευρώ που δόθηκαν στις τράπεζες χωρίς αντάλλαγμα στο πλαίσιο των σχεδίων διάσωσης (απόφαση SEC του Ιουνίου 2009). Είναι και πάλι η Eurostat που επιτρέπει να μην ενσωματώνονται στο οφειλόμενο υπόλοιπο του δημόσιου χρέους τα ποσά των ομολόγων που εξέδωσαν τα Κράτη («μέγα ομολογιακό δάνειο» στη Γαλλία, ελληνικά και πορτογαλικά ομολογιακά δάνεια). Και όμως, οι φορολογούμενοι (εκείνοι που δεν τυγχάνουν των φοροελαφρύνσεων που δίνονται στις εύπορες τάξεις) θα πρέπει να καλύψουν έτσι και αλλιώς αυτά τα ποσά.

Όσο για τις εταιρίες αξιολόγησης, πόση εμπιστοσύνη μπορούμε να τους έχουμε;

Η αξιοπιστία τους είναι εξαιρετικά αμφίβολη, καθώς είναι αυτές που αξιολογούσαν με τον ανώτερο βαθμό την Lehman Brothers τρεις μέρες πριν τη χρεοκοπία της και έδιναν τριπλό A στα τιτλοποιημένα της subprimes!

Και όμως, αυτές οι ίδιες «πάνσοφες» εταιρίες ορίζουν τις τύχες των πάντων στις χρηματαγορές, συμπεριλαμβανομένων και των μη ρυθμισμένων, των επονομαζόμενων OTC (Over The Counter) όπως η αγορά τοξικών προϊόντων ή τα CDS (Credits Default Swaps – ασφάλιστρα κατά απλήρωτων ρίσκων). Συνδέονται στενά με τις αγγλοσαξονικές τράπεζες (και ειδικά με την Goldman Sachs και τη Citibank).

Αυτές οι εταιρίες δεν δουλεύουν με μια κρυστάλλινη σφαίρα, αλλά με στοιχεία που παρέχει αυτός που εκδίδει το σχετικό ομολογιακό δάνειο ή που τοποθετεί στην αγορά το άλφα ή το δείνα προϊόν. Στη περίπτωση που μας απασχολεί, δεν κατέβασαν την αξιολόγηση των κρατικών ομολογιακών δανείων παρά μόνο όταν δόθηκαν νέα στοιχεία από την ίδια την ελληνική κυβέρνηση μετά από την αλλαγή κυβερνητικής πλειοψηφίας.

2) Η Ελλάδα είναι στο χείλος της πτώχευσης όπως και άλλες χώρες της ευρωζώνης

Το μήνυμα έχει μια κύρια λειτουργία: να αυξήσει το ποσοστά αμοιβής (πριμ ρίσκου) και άρα τα κέρδη των δανειστών (μεταξύ των οποίων της Goldman Sachs και των hedge funds). Να γιατί το ομολογιακό δάνειο που εξέδωσε η Ελλάδα διαπραγματεύτηκε στα 6,40%, δηλαδή στο διπλάσιο εκείνου που ο πιστωτής θα μπορούσε να ελπίζει. Αξίζει να σημειώσουμε ότι αυτό το ομολογιακό δάνειο των 5 δισεκατομμυρίων ευρώ δέχτηκε, κατά τη πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, 3 φορές την αρχική προσφορά. Αποστομωτική διάψευση από μέρους των χρηματοδοτών για μια χώρα που θεωρείται «στο χείλος της πτώχευσης». Η

κυρίαρχη ιδεολογία έχει τη τάση να συγκρίνει τη δημοσιονομική κατάσταση ενός Κράτους με εκείνη ενός νοικοκυριού ή μιας επιχείρησης, πράγμα που δεν έχει νόημα. Ένα Κράτος, και αυτή είναι η διαφορά του από ένα νοικοκυριό ή μια επιχείρηση, έχει πάντα τη δυνατότητα να αυξήσει τα έσοδά του μέσω της φορολόγησης. Αυτή είναι, μαζί με τη πολύ μεγαλύτερη προσδόκιμη ηλικία, μια ουσιαστική διαφορά και η αιτία που καθιστά παράλογη κάθε σύγκριση. Το αμερικανικό Κράτος υπάρχει εδώ και 221 χρόνια και συσσωρεύσε χρέη από το 1837, δηλαδή για 173 συναπτά έτη.

Ο δεύτερος λόγος ύπαρξης αυτού του κινδυνολόγου επιχειρήματος είναι να προετοιμάσει τη κοινή γνώμη για να αποδεχτεί μια θεραπεία κοινωνικού πτωχεύματος και λιτότητας. Η ελληνική κυβέρνηση έχει κάθε δυνατότητα να προχωρήσει σε μια βαθιά φορολογική μεταρρύθμιση για να καταργήσει τα φορολογικά και κοινωνικά δώρα που κάνει στις εύπορες τάξεις και στις επιχειρήσεις, για να φορολογήσει τα εισοδήματα του κεφαλαίου και της προσόδου, με λίγα λόγια για να αυξήσει τα φορολογικά της έσοδα προκειμένου να εξαλείψει το δημοσιονομικό της έλλειμμα. Πρόκειται ξεκάθαρα για ένα ζήτημα πολιτικής επιλογής που το ΠΑΣΟΚ διαλέγει να μην κάνει επειδή συμφωνεί στα βασικά με το νεοφιλελευθερισμό: η Ελλάδα είναι και πρέπει να παραμείνει στη νεοφιλελεύθερη οικονομία της αγοράς!

Οι δημόσιες πολιτικές που εφάρμοσαν οι διαδοχικές κυβερνήσεις εδώ και πολλές δεκαετίες αύξησαν τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το στοκ του δημόσιου χρέους. Η είσοδος στην ευρωζώνη (2001) δεν έκανε τίποτα άλλο από το να διευρύνει αυτό το φαινόμενο (βλέπε παρακάτω τους πίνακες 2,3 και 4).

Πίνακας 2: Σύγκριση των φορολογικών πολιτικών της Ελλάδας και της ΕΕ των 27

	Φορολογικά έσοδα (σε % του ΑΕΠ)		Ανώτατο νόμιμο ποσοστό φόρου επί του εισοδήματος		Ποσοστό φόρου επί των εταιριών	
	Ελλάδα	Μέσος όρος ΕΕ των 27	Ελλάδα	Μέσος όρος των 27	Ελλάδα	Μέσος όρος ΕΕ των 27
2000	34,6%	40,6%	45%	44,7%	40%	31,9%
2006	31,3%	39,7%	40%	31,9%	25%	23,6%
2007	32,1%	39,8%	40%	37,8%	25%	23,5%
2000	34,6%	40,6%	45%	44,7%	40%	31,9%
Variation 2007/2000	-2,5	-0,8	-5	-6,9	40%	-15

Πηγή: Eurostat της 22/06/2009 STAT/09/02

Πίνακας 3 : Δημοσιονομικό έλλειμμα (σε % του ΑΕΠ)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ελλάδα	-3,7	-4,5	-4,8	-5,6	-7,5	-5,2	-2,9	-3,9	-7,7	-12,7
Ευρωζώνη	0	-1,8	-2,5	-3,5	-2,9	-2,5	-1,3	-0,6	-2	μπ

Πηγή : Eurostat, έκδοση 23 Μαρτίου 2010 (μπ = μη πληροφορηθείσα)

Πίνακας 4 : Δημόσιο χρέος (σε % του ΑΕΠ)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ελλάδα	103,4	103,7	101,7	97,4	98,6	100	97,1	95,6	99,2	113,4

3) Η Ευρωπαϊκή Ένωση συμπάσχει, αλλά δεν μπορεί να κάνει τίποτα παρά μόνο να απαιτεί σχέδια λιτότητας και να ζητάει να τεθεί η χώρα υπό κηδεμονία.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) δεν έχει το δικαίωμα να δανείζει στα Κράτη!

Ενώ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δάνεισε μαζικά στις ιδιωτικές τράπεζες το 2008-2009 για να τις σώσει από τη πτώχευση, δεν έχει την άδεια να κάνει το ίδιο με τις δημόσιες αρχές των Κρατών μελών. Είναι να τρελαίνεσαι.

Πρέπει να πούμε ότι το άρθρο 123 της Συνθήκης της Λισαβόνας ορίζει ρητώς ότι απαγορεύεται στην ΕΚΤ και στις Κεντρικές Τράπεζες των Κρατών μελών να προχωρούν «στην άμεση απόκτηση (από τις δημόσιες αρχές, τους άλλους δημόσιους οργανισμούς ή επιχειρήσεις των Κρατών μελών) των εργαλείων του χρέους τους».

Άρα, όχι «άμεση» απόκτηση (και όχι βοήθεια στα Κράτη) αλλά προνομιακά δάνεια που όμως δίνονται στις τράπεζες που καταθέτουν ως εγγύηση...ομολογιακούς τίτλους των Κρατών (μεταξύ των οποίων και εκείνους του ελληνικού Κράτους!). Τι ωραία υποκρισία κι αυτός ο μηχανισμός που επιτρέπει η Συνθήκη της Λισαβόνας.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η ανηθικότητα της οποίας απέναντι στις αναπτυσσόμενες χώρες μας είναι γνωστή, δεν μπορεί ούτε κι αυτή να χρηματοδοτήσει το ελληνικό έλλειμμα; Στα χαρτιά, είναι αλήθεια. Όμως, στην «αληθινή ζωή», χρηματοδοτεί συζητήσιμα επενδυτικά σχέδια που αυξάνουν το δημόσιο έλλειμμα και μεγαλώνουν το δημόσιο χρέος όπως τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 το κόστος των οποίων παραμένει πάντα άγνωστο (εκτιμάται μεταξύ 20 και 30 δισεκατομμυρίων ευρώ).

4) Η Ελλάδα πρέπει να πάρει μέτρα λιτότητας για να περιορίσει το δημοσιονομικό έλλειμά της

Είναι εδώ που το πάνε οι θιασώτες του οικονομικού και χρηματιστικού καπιταλισμού! Χρησιμοποιώντας ως πρόσχημα ένα δημόσιο χρέος που θεωρείται «δυσβάσταχτο», η κυβέρνηση επιβάλλει, στο όνομα μιας δημοσιονομικής εξυγίανσης, μια θεραπεία λιτότητας χωρίς προηγούμενο στο πληθυσμό της: τέρμα στα μέτρα ανάκαμψης, πάγωμα των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων το 2010, μείωση κατά

10% των επιδομάτων και κατά 30% των υπερωριών στο δημόσιο τομέα, 10% μείωση επίσης των δημόσιων δαπανών μεταξύ των οποίων 100 εκατομμύρια ευρώ λιγότερα για τη παιδεία, περιορισμός των νοσοκομειακών δαπανών, αύξηση κατά 2 χρόνια της ηλικίας συνταξιοδότησης που φτάνει έτσι τα 63 χρόνια, πάγωμα των προσλήψεων, περιορισμός των συμβάσεων ορισμένου χρόνου στο δημόσιο, αύξηση των φόρων στα καύσιμα, στα τσιγάρα, στα κινητά τηλέφωνα, αύξηση 2 μονάδων στο ΦΠΑ.

Και η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει ακόμα περισσότερα! Απαιτεί διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αφορούν το σύνολο του δημοσίου, τη φιλελευθεροποίηση της αγοράς εμπορευμάτων, την ελαστικοποίηση της εργασίας, βαθιές μεταρρυθμίσεις των συντάξεων και της υγείας...

Το λιγότερο που μπορεί να αναμένει βραχυπρόθεσμα ο ελληνικός λαός, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Deutsche Bank, είναι ανεργία τουλάχιστον στο 15% και συστολή του ΑΕΠ κατά 7,5%.

Και όμως, υπάρχουν άλλες δημοσιονομικές λύσεις!

Οι αναμενόμενες οικονομίες χάρη στο σχέδιο λιτότητας είναι της τάξης των 5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Ωστόσο, άλλες επιλογές είναι εφικτές! Έτσι, η Ελλάδα είναι η χώρα της ΕΕ με τις μεγαλύτερες στρατιωτικές δαπάνες σε ποσοστό του εθνικού ΑΕΠ. Φτάνουν τα 9,642 δισεκατομμύρια δολάρια το 2006. Το 2008, η Ελλάδα βρισκόταν στη πρώτη θέση της Ευρώπης αφιερώνοντας το 2,8% του ΑΕΠ της στους εξοπλισμούς και αυτός ο αριθμός δεν περιλαμβάνει το σύνολο των στρατιωτικών δαπανών. Από αυτό το σημαντικό για τον κρατικό προϋπολογισμό κόστος επωφελούνται πρωτίστως οι αμερικάνικες και γερμανικές πολεμικές βιομηχανίες.

Η Ελλάδα έχει επίσης τον πρώτο στο κόσμο εμπορικό στόλο με παραπάνω από 4.000 πλοία που απομυζούν κάθε χρόνο από το ελληνικό Κράτος σχεδόν 6 δισεκατομμύρια ευρώ σε ΦΠΑ χάρη σε προνομιακούς μηχανισμούς.

Η πλειοψηφία των μεγάλων εργοδοτών μετέφεραν τα ενεργητικά τους σε κυπριακές εταιρίες off-shore (και εκεί δεν φορολογούνται παρά μόνο 10%). Η ελληνική ορθόδοξη εκκλησία απαλλάσσεται από τη φορολόγηση, παρόλο που είναι πρωταθλήτρια της χώρας στη κατοχή ακινήτων. Οι ελληνικές τράπεζες πήραν 28 δισεκατομμύρια ευρώ από το δημόσιο για να διασωθούν χωρίς να δώσουν κανέναν αντάλλαγμα και τώρα, κερδοσκοπούν ενάντια στο δημόσιο χρέος με πλήρη ατιμωρησία. Υπάρχουν λοιπόν τα μέσα για να γίνουν τα πράγματα διαφορετικά! Προϋποθέτουν μια βαθιά μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος αλλά η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, που είναι στην υπηρεσία των καπιταλιστών, επέλεξε να αφήσει τα πράγματα όπως είναι και να κάνει να πληρώσουν οι φτωχοί προκειμένου να μείνει στην ευρωζώνη, παρόλο που αυτή είναι πηγή απορύθμισης και απώλειας εθνικής κυριαρχίας, στο όνομα του «ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού».

5) Η έξοδος των αναπτυγμένων χωρών από τη κρίση συνεπάγεται σχέδια αυστηρής λιτότητας της ίδιας φύσης

Σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες, αναπαράγεται το ίδιο μήνυμα από τους κυβερνώντες και τα ΜΜΕ. Τόσο στη Πορτογαλία όπου η κυβέρνηση ξεκίνησε ένα τεράστιο πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών, και στην Ισπανία, που είναι μπλεγμένη στη κρίση των ακινήτων και που γνωρίζει ένα ποσοστό ανεργίας γύρω στο 20%. Όσο και στην Ιρλανδία της οποίας το δημοσιονομικό έλλειμμα πλησιάζει εκείνο της Ελλάδας, και στην Ιταλία που έχει το ρεκόρ της ΕΕ με ένα δημόσιο χρέος που φτάνει στο 127% του ΑΕΠ της, ή ακόμα στο Ηνωμένο Βασίλειο το έλλειμμα του οποίου ξεπερνάει πια το 14,5%.

Οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες πρέπει να αναμένουν ότι θα μπουν στο μικροσκόπιο των σχεδίων λιτότητας. Τα σχέδια μεταρρύθμισης των συνταξιοδοτικών συστημάτων και η διάλυση των συστημάτων υγείας και κοινωνικής ασφάλισης έχουν ήδη αρχίσει να εφαρμόζονται παντού στην Ευρώπη.

Ένα πράγμα είναι βέβαιο: το δημόσιο χρήμα, που οι μεγάλες ιδιωτικές τράπεζες απέκτησαν με πολύ χαμηλό επιτόκιο από την Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα, δεν θα πάει στα νοικοκυριά ούτε στις επιχειρήσεις. Τα ανεξόφλητα χρέη μειώθηκαν μαζικά το 2009 παντού στην Ευρώπη. Αυτά τα χρήματα πηγαίνουν ήδη και θα ξαναπάνε στη κερδοσκοπία πάνω στο «πιστοληπτικό κίνδυνο», πάνω στο δημόσιο χρέος. Σήμερα, η Ελλάδα, Αύριο, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ιρλανδία. Μεθαύριο, το Βέλγιο, η Γαλλία... Η ευρωζώνη είναι ήδη εντελώς κομματιασμένη και αποκαλύπτει το αληθινό της πρόσωπο: είναι ένα σύστημα φτιαγμένο για τις πιο πλούσιες οικονομίες πάνω στη πλάτη των πιο φτωχών.

Προσωρινά συμπεράσματα και έξι προτάσεις

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε πολιτική πτώχευση: με κοινό νόμισμα αλλά με φορολογικό και κοινωνικό ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών μελών της, με τη κοινή της αγορά αλλά χωρίς κανένα μηχανισμό μεταφοράς πόρων από τους πλούσιους προς τους φτωχούς, με το νεοφιλελεύθερο δόγμα της που συντρίβει τους λαούς, είναι ανίκανη να προσφέρει μια απάντηση στη κρίση για το πληθυσμό της.

Αντίθετα, οι λαοί αρχίζουν να οργανώνουν την απάντησή τους και να κινητοποιούνται: δυο διαδοχικές μαζικές γενικές απεργίες στην Ελλάδα, τεράστιες διαδηλώσεις στις περισσότερες μεγάλες πόλεις. Με ποσοστό 93% οι Ισλανδοί αρνήθηκαν να πληρώσουν τα ιδιωτικά χρέη όπως πρόβλεπε ο νόμος Icesave. Εντυπωσιακές διαδηλώσεις στη Πορτογαλία. Διαδηλώσεις επίσης στις 23 Μαρτίου, που σηματοδοτούν την αρχή ενός τρίτου κοινωνικού γύρου στη Γαλλία. Παντού στην Ευρώπη φυσάει νέος άνεμος μεταφέροντας την άρνηση των μισθωτών, των συνταξιούχων και των φτωχών να πληρώσουν τα σπασμένα της κρίσης.

Αυτό που λείπει από αυτές τις κινητοποιήσεις, πέρα από το ότι πρέπει να βγουν από την απομόνωση, είναι η διέξοδος που συνδέει το κοινωνικό με τη πολιτική απάντηση. Παντού στην Ευρώπη, τα κοινωνικά κινήματα χρειάζεται να γίνουν φορείς στοιχείων εναλλακτικών προγραμμάτων για να απαντήσουν στη συστημική κρίση, να επιλέξουν να υπερασπιστούν και να διευρύνουν τα συλλογικά δικαιώματα ενάντια στη λογική της αξιοποίησης του κεφαλαίου.

Το κεντρικό ζήτημα που μπαίνει από αυτές τις «κρίσεις-προσχήματα» των δημόσιων χρεών στο Βορρά παραπέμπει σε μίαν διαφορετική αναδιανομή του πλούτου.

Για αυτό, απαιτείται να γίνουν δυο πράγματα: να αυξηθούν οι μισθοί μέσω της φορολόγησης των μερισμάτων και να εφαρμοστεί μια φορολογική μεταρρύθμιση ολκής.

Η αύξηση των μισθών θα ξεχρέωνε τα νοικοκυριά και θα δημιουργούσε διεξόδους στη παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών.

Χρειάζεται επίσης μια ριζική μείωση του χρόνου εργασίας με διατήρηση των μισθών και αντισταθμιστικές προσλήψεις. Αυτό θα επέτρεπε να απαντηθεί ταυτόχρονα το πρόβλημα της ανεργίας, της χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης (χάρη στην αύξηση του αριθμού των καταβαλλόμενων εισφορών) και της ανεπαρκούς αναψυχής των εργαζομένων.

Μια εναρμονισμένη φορολογική μεταρρύθμιση πανευρωπαϊκής κλίμακας θα επέτρεπε να εξουδετερωθούν πολλοί φορολογικοί παράδεισοι, να εγκαθιδρυθεί μια προοδευτική φορολόγηση όλων των εισοδημάτων (φόροι επί του εισοδήματος και φόρος επί των εταιριών), να περιοριστούν ή να καταργηθούν οι έμμεσοι φόροι που πλήττουν κυρίως τους φτωχότερους (ΦΠΑ, φόροι επί των πετρελαϊκών προϊόντων), θα επέβαλε έναν εξαιρετικό φόρο επί των χρηματιστικών εισοδημάτων και της περιουσίας των πιστωτών του χρέους, χωρίς να ξεχνάμε τη φορολόγηση των άλλων εισοδημάτων του κεφαλαίου και της ακίνητης προσόδου.

Μια, κατά τη δική μας άποψη, εξυγιασμένη δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει επίσης να ακυρώσει τις πολυάριθμες εισφοροαπαλλαγές των επιχειρήσεων, να αυξήσει τις εισφορές των εργοδοτών, και έτσι να εξασφαλίσει την ανάπτυξη της κοινωνικής προστασίας για όλους καθώς και ένα σωστό επίπεδο συντάξεων.

Τέλος, το χρηματοπιστωτικό σύστημα κατέδειξε πόσο είναι κοινωνικά επιβλαβές. Πρέπει να απαλλοτριωθούν οι τράπεζες καθώς και οι άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, να μεταφερθούν στο δημόσιο τομέα και να τεθούν υπό τον έλεγχο των πολιτών.

Είναι επίσης ανάγκη να προχωρήσουμε σε έναν έλεγχο των δημόσιων χρεών από τους πολίτες, να εκτιμήσουμε κατά πόσο είναι νόμιμα ή παράνομα (τι άραγε χρηματοδότησαν;).

Ας βάλουμε αυτές τις προτάσεις σε συζήτηση για να διαμορφώσουμε το πακέτο των διεκδικήσεων.

27 Μαρτίου 2010

** Ο Pascal Franchet είναι στέλεχος της Cadtm (Επιτροπή για την Ακύρωση του Χρέους του Τρίτου Κόσμου - www.cadtm.org)*